

Xilografies

La fusta feta imatge

L'auca dels oficis del taller dels Abadal,
segles XVII-XXI

CRiG · Col·lecció Rubiralta i Garriga

#xilografiesAbadal

EXPOSICIÓ TEMPORAL
MUSEU COMARCAL DE MANRESA

Del 6 d'octubre al 19 de novembre de 2017

ENTRADA LLIURE

Dilluns, tancat. De dimarts a diumenge, d'11 h a 14 h.

Dissabte, de 17 h a 20 h.

Fons: © Roger Vergé. ESTAD: Barcelona. Lloja. Govern de l'Home i Comunitat. DL B 2206-2017

Organitzen:

liquidDocs

Hi col·laboren:

Diputació
Barcelona

#DibaOberta

Dossier de Premsa

- **Presentació**, pàg. 3
- **Contingut**, pàg. 4
- **La Mirada Tàctil**, pàg. 6
- **Itinerància**, pàg. 7
- **Crèdits**, pàg. 8

Presentació

Xilografies. La fusta feta imatge. L'auca dels oficis del taller dels Abadal, segles XVII-XXI és una exposició itinerant organitzada per l'Oficina de Patrimoni Cultural de l'Àrea de Cultura, Educació i Esports de la Diputació de Barcelona, gràcies al préstec de la Col·lecció Rubiralta i Garriga (CRiG). Aquesta mostra és l'adaptació d'una exposició coproduïda anteriorment per liquidDocs i la Fundació Carulla a través del Museu de la Vida Rural de l'Espluga de Francolí.

La Xarxa de Museus Locals és un instrument de cooperació entre la Diputació de Barcelona i el ajuntaments que tenen museus municipals.

Amb l'exposició es pretén posar en valor la xilografia catalana, delicades peces escultòriques de baix relleu en fusta dels períodes barroc i neoclàssic, que són instruments de treball per a l'impressor, i que són un arxiu gràfic de la història dels inicis del disseny industrial, la moda, la música, els oficis, els costums, les festivitats i la cultura popular de la societat pre-industrial a Catalunya.

Contingut

S'han agrupat els oficis i la informació en sis àmbits temàtics, en els quals destaquem la seva capacitat d'innovació, creació, adequació i transmissió al llarg del temps.

Espai urbà: A la **casa-taller** del segle XVII el treball es realitzava a casa. El treball artesanal estava directament relacionat amb la família i el coneixement es transmetia de pares i mares a fills i filles. Les cases taller s'agrupaven per gremis a la ciutat i els carrers tenien el nom del gremi que estava en aquest lloc. Així, la casa i la ciutat conformaven un conjunt difícil de diferenciar.

Paisatges pre-industrials: L'**entorn natural** sempre ha estat entès com una font de recursos. La tecnologia pre-industrial no permetia una extracció tan intensa i agressiva com la que s'ha fet els últims dos segles, per això l'explotació d'aquest medi natural era més sostenible. La vida en el camp estava estretament lligada a les estacions de l'any i molts oficis depenien dels cicles del cultiu de vegetals, del creixement del bestiar o de la presència d'espècies per a la pesca, caça o recol·lecció.

Cos i vestit: La **indumentària** reflecteix la societat que la produeix i consumeix. La roba ens ofereix molta informació de qui la vesteix. L'edat, el sexe, l'ofici que exerceix, la seva pertinença a estaments, gremis o agrupacions socials, així com els seus gustos i preferències estètiques. Oficis que es localitzen en el camp o a la ciutat, i artesans que s'agrupen i s'organitzen en gremis per desenvolupar el seu treball, transmetre el seu coneixement i defensar els seus interessos.

Comunicació gràfica: A partir d'un material tan proper i elemental com la fusta, algú fou capaç, mitjançant una eina de tall, de buidar-ne un bloc més o menys polit i d'estampar la imatge que en restava a la superfície, i va néixer, d'aquesta manera, la producció **d'imatges seriades**. El determinant, naturalment, no era la fusta, ni tan sols l'acció de tallar-la, sinó el fet d'adonar-se del que comportava l'ús d'aquella matriu si s'estampava. Tècnica i estètica es complementen, es juxtaposen.

Artesania, ofici i disseny: Els costums van canviant. Les noves tecnologies inunden el nostre dia a dia, transformant **les professions i els oficis** que varen ser essencials, i de vegades oblidant-los, fins a que tornin en un altre moment a aparèixer renovats. Alguns oficis, tant sols han canviat de nom; uns altres, van perdre el seu lloc en la societat substituïts per una màquina, o a causa d'un sistema econòmic que els va fer impossible competir en preus per guanyar-se el sou.

Música, veu i cançó: En la societat preindustrial, **cantar** mentre es treballava era considerat del tot positiu. Amb una nova concepció de la producció i del control, en les primeres dècades del segle XX es va anar imposant la idea que cantar distreia de la feina o, potser més exactament, que tot cantant el treballador mantenia activa una veu i una opinió que convenia controlar o fer callar. Podríem dir que les cançons estaven a la disposició de la vida expressiva de la gent de la mateixa manera que les eines estaven a la disposició de la vida productiva i material.

Xilografies atribuïdes al taller dels Abadal.
© CRiG, Col·lecció Rubiralta i Garriga, 2017.

La Mirada Tàctil

El programa La Mirada Tàctil de l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona, promou accions de suport, en termes d'accessibilitat culturals, als museus de la Xarxa de Museus Locals, amb l'objectiu de facilitar als museus l'accessibilitat dels continguts als visitants amb necessitats comunicatives específiques.

En aquesta ocasió, l'exposició itinerant "*Xilografies, la fusta feta imatge*" parteix de la necessitat de oferir una exposició sensible als canals comunicatius que li son propis, sensible a l'accessibilitat en el seu disseny i guió de realització, establint estratègies multisensorials complementàries, ja siguin sonores, tàctils o, fins i tot, olfactivas, en funció del tipus de temàtica expositiva.

En el cas de "Xilografies", des de bon inici s'ha integrat espais tàctils on la matèria esdevé un element ampliació sensorial. D'aquesta manera, la comunitat cega disposa de guions pels visitants amb macrocaràcter, escriptura *braille* i elements en relleu per a poder interpretar algunes imatges d'antics oficis.

D'altra banda, cada àmbit expositiu inclou una imatge en relleu integrat per a comprendre millor la representació gràfica. En una experiència pionera de propera implementació, aquest guió també inclourà, una essència olorosa per facilitar la contextualització de cinc oficis seleccionats: sastre, caçador, fuster, puntaire i músic.

Per al col·lectiu sord, la mostra inclou codis QR vinculats al canal de La Mirada Tàctil a la plataforma You Tube on es poden descarregar tots els continguts en llengua de signes per a la comunitat sorda signant, subtitulat per la comunitat sorda oralista i locució per oferir un plus d'usabilitat.

Tot plegat fa "Xilografies" una exposició multisensorial, on el tacte, l'olfacte i, naturalment la visió, esdevenen elements integrats. Des del punt de vista de l'accessibilitat la importància d'una exposició, no només recau en la rellevància del seu patrimoni o col·leccions, sinó també en la capacitat per transmetre, comunicar, de la forma més simple possible, els referents culturals implícits, malgrat que, des de la perspectiva del món visual ens puguin semblar-nos obvis.

Amb la col·laboració de la Federació de Persones Sordes de Catalunya, FESOCA, i l'Organització Nacional de Cecs Espanyols, ONCE, a Catalunya.

Itinerància

La mostra es podrà veure fins a finals de 2019. Durant el 2018 l'acolliran els següents municipis:

Manresa

Museu Comarcal de Manresa

Del 6 d'octubre al 17 de novembre del 2017

El Prat de Llobregat

Sala d'exposicions Cèntric Espai Cultural

Del 24 de novembre del 2017 al 13 de gener del 2018

Martorell

Museu Municipal Vicenç Ros de Martorell

Del 21 de gener al 18 de març del 2018

Capellades

Museu Molí Paperer de Capellades

Del març al maig del 2018

Calella

Arxiu Museu Municipal de Calella Josep M. Codina i Bagué

Del maig al juliol del 2018

Moià

Sala d'Exposicions de la Casa Natal d'en Rafael de Casanova de Moià

Del juliol a l'octubre del 2018

Crèdits

Aquesta exposició itinerant, organitzada per l'Oficina de Patrimoni Cultural de l'Àrea de Cultura, Educació i Esports de la Diputació de Barcelona i el Museu Comarcal de Manresa, gràcies al préstec de la Col·lecció Rubiralta i Garriga (CRiG), és l'adaptació d'una exposició coproduïda anteriorment per liquidDocs i la Fundació Carulla a través del Museu de la Vida Rural de l'Espluga de Francolí.

Una enriquidora aproximació polièdrica a aquestes interessants matrius xilogràfiques han regit aquesta exposició, i podeu trobar més informació d'aquest projecte de creació compartida que compta amb la participació del Museu de la Música, el Museu del Disseny de Barcelona, l'Escola Superior de Disseny i d'Art Llotja, l'Escola d'Art de Manresa i l'Escola d'Art i Superior de Disseny de Vic a la web de CRiG: crig.liquidmaps.org.

Aquesta itinerància s'emmarca dins dels programes de suport de la Xarxa de Museus Locals, instrument de cooperació entre la Diputació de Barcelona i els ajuntaments amb museus municipals.

Comissaris executius del projecte i de l'exposició

Xavier Rovira i Rubiralta i Suso Pérez Centeno (liquidDocs)

Equip comissarial

Alex Mitxelena Etxeberria: Una ciutat anomenada casa.

Alex Mitxelena Etxeberria: Parlar amb la natura.

Xavier Rovira i Rubiralta i Suso Pérez Centeno: Textures naturals.

Pilar Vélez: Escultures impreses.

Xavier Rovira i Rubiralta i Suso Pérez Centeno: El llenguatge dels objectes.

Jaume Ayats i Abeyà: Mapa de sons.

Recerca i documentació

Suso Pérez Centeno (liquidDocs)

Marc Antoni Malagarriga i Picas

Prestadora

CRiG_Col·lecció Rubiralta i Garriga

Montserrat Rubiralta i Colominas

Coordinació tècnica

Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona

Coordinació de l'edició i la producció

Gabinet de Premsa i Comunicació de la Diputació de Barcelona

Coordinació del projecte pedagògic amb les Escoles d'Art

Marc Antoni Malagarriga i Picas

Proposta didàctica

liquidDinamik

Disseny expositiu i gràfic

Xavier Rovira i Rubiralta (liquidDocs)

Assistent disseny expositiu i gràfic

Óscar Socorro Santana (liquidDocs)

Disseny, producció i software web 2.0

liquidDinamik, amb el suport del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Suports obres originals

Croquis, Dissenys, Muntatges i Realitzacions

Reproduccions 3D

Alex Mitxelena Etxeberria (liquidDocs)

Óscar Socorro Santana (liquidDocs)

Producció, coordinació i muntatge de l'exposició

liquidDinamik

Catàleg CRiG

Editorial Barcino, liquidDocs i liquidDinamik

Producció gràfica

Druck, Servicios gráficos

Assegurança

Allianz, Compañia de Seguros y Reaseguros, S.A.

Agraïments

Montserrat Rubiralta i Colominas

Lluís Rubiralta i Colominas

Joanina Picas i Rubiralta

Carles Duarte i Montserrat

Nina Pawlowsky

Cereria Casa Corderet de Tarragona

Fundació Carulla

Joaquim Coello Brufau

Marta Esteve Zaragoza

Jordi Quer i Sardanyons

Museu de la Vida Rural

Ramon Rosich i Trullols

Albert Carreras i Ballart

Croquis, Dissenys, Muntatges i Realitzacions

Antón Hansen i Forts

Montse Moncau i Mora

Juan Carlos Laverde

Llotja, Escola Superior de Disseny i Art

Montserrat Noguera i Muntadas

Escola d'Art de Manresa

Alèxia Lleonart i Pujol

Escola d'Art i Superior de Disseny de Vic

Laura Mas Bartrina

Miquel Fernández

Antoni García

Ferran Blancafort

Organitzen

Col·laboren

Gerència de Serveis de Cultura
Oficina de Patrimoni Cultural
Comte d'Urgell, 187. 08036 Barcelona
Tel. 934 022 566
o.patrimonic@diba.cat
<http://www.diba.cat/web/opc/xilografiesAbadal>

Foto portada: © Roger Vergés. ESDAP. Barcelona, Llotja